

Nr 135.

Av herr **Velander** m. fl., om höjning av avgifterna i postgirorörelsen samt införande av avgift för girering.

I årets statsverksproposition har förebådats, att Kungl. Maj:t kommer att för riksdagen framlägga förslag om höjning av vissa postavgifter. Vilka avgifter, som därvid avses, angives emellertid icke. Det är oss alltså icke bekant, huruvida den blivande propositionen kommer att omfatta avgifterna i postgirorörelsen. Enär en ökning av statens inkomster från denna postverkets rörelsegren synes oss böra övervägas i nuvarande statsfinansiella läge, hava vi velat bringa frågan härom under riksdagens prövning.

Postgirorörelsen har under den jämförelsevis korta tid, som den funnits i vårt land, företett en enastående utveckling. Sålunda uppvisar densamma enligt den föreliggande årsrapporten för år 1941 ett omsatt belopp under sagda år av ej mindre än 51.9 miljarder kr., d. v. s. 173 miljoner kr. i medeltal per arbetsdag. Inbetalningskortet, medelst vilka inbetalning verkställs till postgirokonto, hava under året uppgått till ett antal av 33.3 miljoner st. Utbetalningskortet, genom vilka kontant utbetalning av medel från postgirokonto äger rum, hava utgjort 15.5 miljoner st., och girokortet, genom vilka överföring av medel från kontoinnehavarens postgirokonto till annat postgirokonto beordras, hava varit ungefär lika många eller 15.7 miljoner st.

De anförda uppgifterna torde utvisa, att postgirorörelsen numera intager en betydelsefull ställning i vårt ekonomiska liv. Detta synes oss även vara fullt berättigat, enär postgirot utgör ett förträffligt hjälpmedel vid remittering av likvider. Det är av betydelse även därigenom, att det verksamt bidrager till att minska användandet av kontanta medel vid fullgörande av betalningar. För kontoinnehavarna underlättar postgirorörelsen en effektiv kontroll, och vidare är uppsamlandet av medel å postgirokotot, för vilket besked om ställningen tillsammans med specifikationer å in- och utbetalningar erhållas, så snart förändring av behållningen inträtt, till värdefull hjälp vid bokföring m. m.

Anlitandet av postgirorörelsen är också synnerligen billigt. Sålunda är portot för inbetalningskort 10 öre intill ett belopp av 5 kronor, 15 öre för belopp mellan 5 och 50 kronor samt 20 öre för högre belopp än 50 kronor. För utbetalningskort är portot, oberoende av det uttagna beloppets storlek, 15 öre. Girering slutligen är avgiftsfri.

Enligt vår åsikt kan det starkt ifrågasättas, huruvida icke nämnda avgifter tåla någon förhöjning. De tjänster, postgirot, såsom nyss nämnts, lämnar sina kunder, äro så stora, att en måttlig avgiftsökning redan av denna anledning synes motiverad.

Kostnaden för de olika transaktionerna i postgirorörelsen äro f. ö. betydligt högre än de inflytande portoinkomsterna. Sålunda utgjorde enligt en av generalpoststyrelsen verkställd undersökning, grundad på 1936 års förhållanden, kostnaden per inbetalningskort 22.57 öre, varav 17.58 öre hänförde sig till arbetet vid postanstalterna, och per utbetalningskort 34.63 respektive 21.13 öre. För girering uppgick kostnaden till 11.36 öre. Även i den sålunda föreliggande disproportionen mellan portoinkomsterna och kostnaderna synes ligga ett visst skäl för höjning av de förra.

Då till vad sålunda anförts kommer, att statens behov av medel påkallar utnyttjande av de möjligheter till erhållande av ökade inkomster, som stå till buds utan att bliva oskäligt betungande för dem det vederbör, hava vi kommit till den uppfattningen, att en höjning av avgifterna i postgirorörelsen bör företagas.

En sådan höjning synes lämpligen kunna sättas till 5 öre över lag för inbetalningskort och utbetalningskort.

Även de nu avgiftsfria gireringarna böra beläggas med avgift. Desamma förorsaka ett ej obetydligt arbete och hava för dem, som beordra gireringarna, praktiskt taget samma effekt som utbetalningskortet. Avgiften torde böra bestämmas till 5 öre per gireringsuppdrag.

Postgiroavgifterna skulle även efter höjningen respektive införandet av gireringsavgiften bliva mycket moderata. Med hänsyn härtill och i betraktande av de många fördelar, postgirorörelsen har att uppvisa vid jämförelse med andra metoder för penningöverflyttning, torde man icke behöva befara, att den nu angivna mycket måttliga avgiftshöjningen skulle inverka hämmande på rörelsens anlitande.

Höjningen i fråga skulle medföra en inkomstökning av i runt tal 3.2 miljoner kronor.

I detta sammanhang må framhållas, att frågan om höjning av in- och utbetalningsavgifterna i postgirorörelsen var föremål för 1941 års riksdags behandling i anledning av proposition nr 40 och motion nr I: 183. Propositionen, som avsåg höjning av utbetalningsavgiften från 10 till 15 öre, bifölls. Motionen däremot, som även upptog förslag om ökning av inbetalningsavgifterna med genomgående 5 öre, avstyrktes av bankoutsrottet (utlåtande nr 10). Utskottet ansåg det nödvändigt att före ståndpunktstagandet hava tillgång till en utredning rörande de verkningar, som en höjning av inbetalningsavgifterna skulle föranleda särskilt för postanvisningsrörelsen, och befarade dessutom nedgång av inbetalningarna och därmed av ränteinkomsterna å postgirokontorets medelsplaceringar, därest höjning vidtoges. Motionen blev av riksdagen avslagen.

Någon sådan utredning, som bankoutsrottet avsett, kunna vi visserligen icke prestera, men vid anse det icke desto mindre befogat, att den avgiftshöjning, som av oss ifrågasättes, genomföres oberoende av eventuella konsekvenser för postanvisningsrörelsen. Det är dock att märka att, om man undantager den lägsta avgiftsgruppen (belopp upp till 5 kronor), ett inbetalningskort även efter höjningen skulle bliva billigare än en postanvisning.

Vad beträffar uttalandet i övrigt må visserligen erkännas, att faran för nedgång av inbetalningarna vid en avgiftshöjning icke är utesluten, men av skäl, som i det föregående anförts, och enligt den uppfattning, vi kunnat bilda oss i saken, vill det synas, som om man knappast har anledning hysa allvarligare farhågor i detta hänseende.

Under hänvisning till vad sålunda anförts få vi föreslå,

att riksdagen ville besluta *dels* om höjning av inbetalnings- och utbetalningsavgifterna i postgirorörelsen med genomgående 5 öre, *dels ock* om införande av en avgift för girering av likaledes 5 öre.

Stockholm den 24 januari 1942.

Gustaf Velandér.

Thore Wennqvist.

Karl Wistrand.

Axel Mannerskantz.

O. A. Nordborg.

Lennart Bondeson.

C. F. Carlström.

G. Torsten Caap.
